Dans un an, vous aurez terminé l'ensemble des traités de la Michna

ג׳ שבט

משניות מבוארות

מסֶכֶת נְדָרִים פרק ט

רַבִּי מאיר אומר, אסור ליהנות ממנו עד שיתן! וְכֵן בְּקַפְּמַיְיתָא אָסוּר עַד שֶׁיִּתֵּן. וְחַכָּמִים אוֹמְרִים, אַף זֶה יָכוֹל לְהַפֵּר אֶת נִדְרוֹ שֶׁלֹּא עַל פִּי חָכָם, וְיֹאמַר לוֹ, הֲרֵי אֲנִי כְּאִלּוּ הִתְקַבַּלְתִּי. הָיוּ מְסָרְבִין לוֹ לְשֵׁאת בַּת אַחוֹתוֹ, שֶׁמְּקַנֵּים בָּזֶה מִצְוָה. וְאָמַר קוֹנָם שֶׁהִיא נְהֶנֶת לִי לְעוֹלָם, וְכֵן הַמְגָרֵשׁ אֶת אִשְׁתּוֹ וְאָמַר קוֹנָם שֶׁאִשְׁתִּי נְהֶנֶת לִי לְעוֹלָם, הֲרֵי אֵלּוּ מֻתָּרוֹת לְהִנּוֹת לוֹ שֶׁלֹּא נִתְּכַּוֵּן זֶה אֶלָּא לְשוּם אִישׁוּת. הָיָה מְסָרֵב בְּחֲבֵרוֹ שֶׁיֹּאכַל אֶצְלוֹ, אָמַר קוֹנָם לְבִיתְךָ שֶׁאִינִי נִכְנָס, טִפֵּת צוֹנֵן שֶׁאִינִי טוֹעֵם לָךְ, מֻתָּר לְכָנֵס לְבִיתוֹ וְלִשְׁתּוֹת מִמֶּנּוּ צוֹנֵן, שֶׁלֹּא נִתְכַּוֵּן זֶה אֶלָּא לְשוּם אֲכִילָה וּשְׁתִיָּה. אֲבָל הַבָּאָה מַעֲשֶׂה, מֻתָּר.

פֶּרֶק ט מדבר מדיני התר נדרים שבעיר פתח חֲרָטָה. שאם הָיָה יוֹדֵעַ בּוֹ

א) רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר, **פּוֹתְחִין לְאָדָם בִּכְבוֹד אָבִיו וּבִכְבוֹד אִמּוֹ,** שֶׁאוֹמֵר לוֹ אִלּוּ הָיִיתָ יוֹדֵעַ שֶׁמְּבַזִּין אֶת אֲבִיךָ וְאוֹמְרִים עָלָיו רָאוּ גְּדוּלִּים שֶׁגּוֹדֵל, כַּמָּה הָבֵז מִקֹּל בִּנְדָרִים. כְּלוֹם הָיִיתָ נוֹדֵר, וְאִם אָמַר לֹא הָיִיתִי נוֹדֵר, מַתִּירִין לוֹ. **וְחַכָּמִים אוֹסְרִין,** שֶׁלְּפָעָמִים אוֹמֵר שֶׁמִּתְחָרְטִין בְּשֵׁבִיל כְּבוֹדָם, וְהֲבֵאמָת אֵינוֹ מִתְחָרְטִין, וְנִמְצָא הֶחְכֵּם מַתִּיר הַנֶּדֶר בְּלֹא חֲרָטָה. **אָמַר רַבִּי צָדוֹק, עַד שֶׁפּוֹתְחִין לוֹ לְאָדָם בִּכְבוֹד אָבִיו וְאִמּוֹ, יִפְתְּחוּ לוֹ בִּכְבוֹד הַמָּקוֹם,** דְּיִסּוֹלִין לוֹמַר לוֹ אִלּוּ הָיִיתָ יוֹדֵעַ כְּשֶׁנָּדַרְתָּ שֶׁאתה מְקַל בִּכְבוֹד הַמָּקוֹם, הָיִיתָ אֹמֵר, אם כן אין בְּדָרִים, דְּלֹא תִמְצָא אָדָם שֶׁחָצִיף לוֹמַר שֶׁהָיָה נוֹדֵר, וְלֹא הָיָה חוֹשֵׁשׁ לְכְבוֹד הַמָּקוֹם. מִכָּאן רָאִיתָ לְדִבְרֵי חֲכָמִים שֶׁאֵין פּוֹתְחִין בִּכְבוֹד אָבִיו וְאִמּוֹ. וְרַ״ן וְתוֹס׳ וְרַמְבַּ״ן אָמְרוּ לֹא הָיָה מַקְשֶׁה אִם כֵּן אֵין בְּדָרִים, דְּדָבְרֵי צָדוֹק סוֹבֵר שֶׁפּוֹתְחִין בִּכְבוֹד הַמָּקוֹם, וְחַכָּמִים חוֹלְקִין עָלָיו. **וּמודים חֲכָמִים לְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר, בְּדָבָר שֶׁבֵּינוֹ לְבֵין אָבִיו וְאִמּוֹ,** כְּגוֹן שֶׁהִדִּירוֹ **שֶׁפּוֹתְחִין לוֹ בִּכְבוֹד אָבִיו וְאִמּוֹ,** שֶׁאוֹמְרִים לוֹ אִלּוּ יָדַעְתָּ שֶׁאֲתָה חַיָּב בְּמִצְוֹתֵיהֶן לֹא הָיִיתָ נוֹדֵר, דְּכֵיוָן דְּחִצְיָיף מִעֲקָרָא לְהַדִּירָן, אם לא חַזַּר בּוֹ יאמר שֶׁלֹּא הָיָה מְנַיֵּחַ בִּשְׁבִיל כְּבוֹדָם. **ב)** וְעוֹד אָמַר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר, **פּוֹתְחִין לוֹ בְּנוֹלָד,** דְּקַבֵּר שֶׁאִינוֹ מְצוּי וְנִתְחַדֵּשׁ אַחַר הַנֶּדֶר, שֶׁאִלּוּ יָדַע בְּשֵׁעַת הַנֶּדֶר שֶׁיִּתְחַדֵּשׁ בְּדָבָר זֶה לֹא הָיָה נוֹדֵר. **וְחַכָּמִים אוֹסְרִים,** דְּסָבְרֵי טַעַם הַחֲרָטָה שֶׁעוֹקֵר הַנֶּדֶר מֵעִקָּרוֹ, וּבִדְבָר שֶׁאֵינוֹ מְצוּי אֵין הַנֶּדֶר נֶעֱקָר שֶׁהֲרֵי הָיָה הוֹשֵׁב שֶׁיָּבוֹא דָּבָר זֶה לְעוֹלָם. **כֵּיצַד, אָמַר קוֹנָם שֶׁאִינִי נֶהֱנֶה לְאִישׁ פְּלוֹנִי, וְנַעֲשָׂה סוֹפֵר,** תַּלְמִיד חָכָם שֶׁהֵכֵל צְרִיכִים לוֹ, **אוֹ שֶׁהָיָה מֹשִׁיא בְּתוֹ בְּקוֹרוֹת וְצָרִיךְ לִילֵךְ לְהַחְפֵּת,** וְנָדַר עַד זְמַן מְסֻיָּם, **וְאָמַר אִלּוּ הָיִיתִי יוֹדֵעַ שֶׁהוּא נַעֲשֶׂה סוֹפֵר, אִלּוּ שֶׁהוּא מֹשִׁיא אֶת בְּנוֹ בְּקוֹרוֹת, אֵינוֹ אוֹמֵר** שֶׁלֹּא עַל קוֹנָם לְבֵית הַכִּנֶּסֶת. **אָמַר אִלּוּ הָיִיתִי יוֹדֵעַ שֶׁהוּא נַעֲשֶׂה בֵּית הַכִּנֶּסֶת לֹא הָיִיתִי נוֹדֵר, רַבִּי אֱלִיעֶזֶר מַתִּיר. וַחֲכָמִים אוֹסְרִין,** דְּסוֹבְרֵי פּוֹתְחִין בְּנוֹלָד. **רַבִּי מאיר אומר, יֵשׁ דְּבָרִים שֶׁהֵן כְּנוֹלָד וְאֵינָן כְּנוֹלָד, וְאֵין חֲכָמִים מודים לו.** כֵּיצַד, אָמַר קוֹנָם שֶׁאֵינִי נוֹשֵׂא אֶת פְּלוֹנִית שֶׁאֵכִיתָ רָע, אָמְרוּ לוֹ מַה אִם שֶׁלֹּא תִשּׁוּבָה, קוֹנָם לְבִית הַכִּנֶּסֶת שֶׁהִכְּלַם רַע בְּתוֹכוֹ שֶׁהִבְּזַיֵּת בְּתוֹכוֹ, אָמְרוּ לוֹ, מַת הַכֶּלֶב אוֹ שֶׁנִּתְגָּרֵשׁ הַנָּשִׁי, הֲרֵי זֶה כְּנוֹלָד וְאֵינָן כְּנוֹלָד, וְאֵין חֲכָמִים מודים לו: **ד** וְעוֹד אָמַר רַבִּי מאיר פּוֹתְחִין לו מן הַכָּתוּב שֶׁבְּתוֹרָה וְאוֹמְרִים לוֹ, אִלּוּ הָיִיתָ יוֹדֵעַ שֶׁאֲתָה עוֹבֵר עַל לֹא תִקֹּם וְעַל לֹא תִטֹּר (ויקרא יט), וְעַל לֹא תִשְׂנָא אֶת אָחִיךָ בִּלְבָבֶךָ (שם), וְחִיתָ אָחִיךָ עִמָּךְ (שם), שֶׁמָּא יְגַיֵּעַ אוֹתָהּ לְרַעֲנָן כְּמוֹךָ (שם), וְאַהֲבְתָּ לְרֵעֲךָ כָּמוֹךָ (שם), שֶׁמָּא יְגַיֵּעַ אוֹתָהּ לְרַעֲנָן כָּמוֹךָ (שם כה), וְעַל לֹא תִקֹּם וְעַל לֹא תִטֹּר (ויקרא יט), הֲרֵי זֶה מַתִּיר: **ה** פּוֹתְחִין לו לְאָדָם בְּכִתְבַת אִשְׁתּוֹ. וּמַעֲשֶׂה בְּאֶחָד שֶׁנָּדַר מֵאִשְׁתּוֹ הָנֶאה וְהָיְתָה כְּתֻבָּתָה אַרְבַּע מֵאוֹת דִּינְרִין, וּבָא לְפָנֵי רַבִּי עֲקִיבָא וְחִיְּבוֹ לִתֵּן לָהּ כְּתֻבָּתָהּ. אָמַר לוֹ, רַבִּי, שְׁמֹנֶה מֵאוֹת דִּינְרִין הִנִּיחַ אַבָּא לִירוּשָׁלַיִם, וְנָטַל אָחִי אַרְבַּע מֵאוֹת, וַאֲנִי אַרְבַּע מֵאוֹת, לֹא דֶּיהָ שֶׁתִּטֹּל הִיא מָאתַיִם וַאֲנִי מָאתַיִם. אָמַר לוֹ רַבִּי עֲקִיבָא, אֶפְשִׁי אַתָּה מוֹכֵר שְׂעַר רִאשׁוֹן, אַתָּה נוֹתֵן לָהּ כְּתֻבָּתָהּ. אָמַר לוֹ, אִלּוּ הָיִיתִי יוֹדֵעַ שֶׁהוּא כָּן, לֹא הָיִיתִי נוֹדֵר, הֲרֵי זֶה מַתִּר: **ה** פּוֹתְחִין לו לְאָדָם בְּכִתְבַת אִשְׁתּוֹ. וּמַעֲשֶׂה בְּאֶחָד שֶׁנָּדַר מֵאִשְׁתּוֹ הָנֶאה וְהָיְתָה כְּתֻבָּתָהּ אַרְבַּע מֵאוֹת דִּינְרִין, וּבָא לְפָנֵי רַבִּי עֲקִיבָא וְחִיְּבוֹ לִתֵּן לָהּ כְּתֻבָּתָהּ. אָמַר לוֹ, רַבִּי, שְׁמֹנֶה מֵאוֹת דִּינְרִין הִנִּיחַ אַבָּא, אָמַר לוֹ אָחִי אַרְבַּע מֵאוֹת וַאֲנִי אַרְבַּע מֵאוֹת הִיא מָאתַיִם וַאֲנִי מָאתַיִם. אָמַר לוֹ רַבִּי עֲקִיבָא, אֶפְשִׁי אַתָּה מוֹכֵר שְׂעַר רִאשׁוֹן, אַתָּה נוֹתֵן לָהּ כְּתֻבָּתָהּ. אָמַר לוֹ, אִלּוּ הָיִיתִי יוֹדֵעַ שֶׁהוּא כָּן, לֹא הָיִיתִי נוֹדֵר, וְהִתִּירָהּ רַבִּי עֲקִיבָא: **ו** פּוֹתְחִין בְּיָמִים טוֹבִים וּבְשַׁבָּתוֹת. בְּרִאשׁוֹנָה הָיוּ אוֹמְרִים, אוֹתָן הַיָּמִים מְתָּרִין וּשְׁאָר כָּל הַיָּמִים אֲסוּרִין, עַד שֶׁבָּא רַבִּי עֲקִיבָא וְלִמֵּד, שֶׁהַנֶּדֶר שֶׁהֻתַּר מִקְצָתוֹ, הֻתַּר כֻּלּוֹ.

ג׳ שבט

מסֶכֶת נְדָרִים פרק י

ז כֵּיצַד, אָמַר קוֹנָם שֶׁאֵינִי נֶהֱנֶה לְכָלְכֵם, הֻתַּר אֶחָד מֵהֶן, הִתִּירוּ כֻּלָּן. שֶׁאֵינִי נֶהֱנֶה לָזֶה וְלָזֶה, הֻתַּר הָרִאשׁוֹן, הִתִּירוּ כֻּלָּן. הֻתַּר הָאַחֲרוֹן, הָאַחֲרוֹן מִתֵּר, וְכֻלָּן אֲסוּרִין. הֻתַּר הָאַחֲרוֹן מִתֵּר וְכֻלָּן הֲרֵי הֵן כְּמוֹתוֹ, הִתִּירוּ הָאַחֲרוֹן, הִתִּירוּ כֻּלָּן. הֻתַּר הָרִאשׁוֹן, הִתִּירוּ כֻּלָּן. הֻתַּר הָאַחֲרוֹן, הָאַחֲרוֹן מִתֵּר, וְכֻלָּן אֲסוּרִין. שֶׁאֵינִי נֶהֱנֶה לָזֶה קָרְבָּן וְלָזֶה קָרְבָּן, צְרִיכִין פָּתַח לְכָל אֶחָד וְאֶחָד: **ח** קוֹנָם יַיִן שֶׁאֵינִי טוֹעֵם, שֶׁהַיַּיִן רַב לַמַּעֲנִים, אָמְרוּ לוֹ, וְהַלֹּא הַמְּשֻׁלָּח יָפָה לַמַּעֲנִים, הֻתַּר בַּמְּשֻׁלָּח. וְלֹא בַּמְּשֻׁלָּח, אֶפְשִׁי אַתָּה מוֹכֵר בְּלֹבֶד הַיַּיִן, אָמַר לוֹ, אִלּוּ הָיִיתִי יוֹדֵעַ שֶׁהוּא כָּן, לֹא הָיִיתִי נוֹדֵר, וְהִתִּירוּהָ רַבִּי עֲקִיבָא: **ט** פּוֹתְחִין לְאָדָם בִּכְבוֹד עַצְמוֹ וּבִכְבוֹד בְּנָיו. וְאֵינוֹ אוֹמֵר, אִלּוּ הָיִיתָ יוֹדֵעַ שֶׁלְּמַחֵר אוֹמְרִין עָלֶיךָ כָּךְ וְכָךְ, אֶלָּא שֶׁהָיָה יוֹדֵעַ שֶׁלְּפוֹנִי, מְגָרֵשׁ אֶת נָשָׁיו, וְעַל בְּנוֹתֶיךָ יִהְיוּ אוֹמְרִין בְּנוֹת גְּרוּשׁוֹת הֵן, מָה רָאִתָה אִמָּן שֶׁל אֵלּוּ לְהִתְגָּרֵשׁ, וְאָמַר אִלּוּ הָיִיתִי יוֹדֵעַ שֶׁכֵּן, לֹא הָיִיתִי נוֹדֵר, הֲרֵי זֶה מַתִּר: **י** קוֹנָם שֶׁאֵינִי נוֹשֵׂא אֶת פְּלוֹנִית כְּעוֹרָה, וְהֲרֵי הִיא יָפָה, אֲחוֹרָה, וְהֲרֵי הִיא לְבָנָה, קְצָרָה, וְהֲרֵי הִיא אֲרוּכָה, מֻתָּר בָּהּ. לֹא מִפְּנֵי שֶׁהִיא כְּעוֹרָה וְנַעֲשֵׂית נָאָה, שֶׁחוֹרָה וְנַעֲשֵׂית לְבָנָה, קְצָרָה וְנַעֲשֵׂית אֲרוּכָה, אֶלָּא מִפְּנֵי שֶׁהִיא כְּעוֹרָה בְּעֵינֵי אָבִיהָ, אֲחוֹרָה בְּעֵינֵי אָבִיהָ, לְבָנָה בְּעֵינֵי אָבִיהָ, קְצָרָה בְּעֵינֵי אָבִיהָ, אֲרוּכָה בְּעֵינֵי אָבִיהָ. אֲבָל אִם הָיְתָה בְּעֵינָיו יָפָה, אֲפִילּוּ אָמַר לָהּ, אֵינוֹ יָכוֹל לְהַפֵּר. **יא)** מִפְּנֵי שֶׁהִיא נָאָה בְּעֵינֵי אָבִיהָ, אֲבָל בְּדָבָר אַחֵר יָפָה מִכֹּחַ הַבְּעוּל, אֵינוֹ יָכוֹל לְהַפֵּר. **ב)** מִפְּנֵי שֶׁהַבְּעוּל מִפֵּר בְּבָגֵר, וְהָאֵם אֵינוֹ מֵפֵר בְּבָגֵר: **יב** בְּשֶׁלֹּא רַבִּי יִשְׁמָעֵאל הָיוּ בְּנוֹת יִשְׂרָאֵל נוֹשְׂאוֹת קִינָה וּמְאוֹרוֹת, בְּנוֹת יִשְׂרָאֵל אֵל רַבִּי יִשְׁמָעֵאל בְּכִינָה. וְכֵן הוּא אוֹמֵר (שמואל ב׳ א׳)

> בְּנוֹת יִשְׂרָאֵל אֶל שָׁאוּל בְּכִינָה.

פרק יא א רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר, **יִפְתְּחוּ לוֹ בִּכְבוֹד הַמָּקוֹם, אם כן אין בְּדָרִים.** וּמודים חֲכָמִים לְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר בְּדָבָר שֶׁבֵּינוֹ לְבֵין אָבִיו וְאִמּוֹ, שֶׁפּוֹתְחִין לוֹ בִּכְבוֹד אָבִיו וְאִמּוֹ: **ב** וְעוֹד אָמַר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר, פּוֹתְחִין בְּנוֹלָד. וַחֲכָמִים אוֹסְרִים. כֵּיצַד, אָמַר קוֹנָם שֶׁאֵינִי נֶהֱנֶה לְפְלוֹנִי, וְנַעֲשָׂה סוֹפֵר, וְאָמַר, אִלּוּ הָיִיתִי יוֹדֵעַ שֶׁהוּא נַעֲשֶׂה סוֹפֵר (בְּקָרוֹב), וְאָמַר, אִלּוּ הָיִיתִי יוֹדֵעַ שֶׁהוּא נַעֲשֶׂה סוֹפֵר אוֹ שֶׁהוּא מֹשִׁיא אֶת בְּנוֹ בְּקָרוֹב לֹא הָיִיתִי נוֹדֵר, קוֹנָם לְבֵית זֶה שֶׁאֵינִי נִכְנָס, וְנַעֲשָׂה בֵּית הַכְּנֶסֶת, וְאָמַר, אִלּוּ הָיִיתִי יוֹדֵעַ שֶׁהוּא נַעֲשָׂה בֵּית הַכְּנֶסֶת לֹא הָיִיתִי נוֹדֵר, רַבִּי אֱלִיעֶזֶר מַתִּיר. וַחֲכָמִים אוֹסְרִין: **ג** רַבִּי מאיר אומר, יֵשׁ דְּבָרִים שֶׁהֵן כְּנוֹלָד וְאֵינָן כְּנוֹלָד, וְאֵין חֲכָמִים מודים לו. כֵּיצַד, אָמַר קוֹנָם שֶׁאֵינִי נוֹשֵׂא אֶת פְּלוֹנִית שֶׁאֵכִיתָ רָע, אָמְרוּ לוֹ מַה אִם שֶׁלֹּא תְשִׁיבָה, קוֹנָם לְבֵית זֶה שֶׁאֵינִי נִכְנָס שֶׁהִכְּלַם רַע בְּתוֹכוֹ שֶׁהִבְּזַיֵּת בְּתוֹכוֹ, אָמְרוּ לוֹ, מַת הַכֶּלֶב אוֹ שֶׁנִּתְגָּרֵשׁ הַנָּשִׁי, הֲרֵי זֶה כְּנוֹלָד וְאֵינָן כְּנוֹלָד, וְאֵין חֲכָמִים מודים לו: **ד** וְעוֹד אָמַר רַבִּי מאיר פּוֹתְחִין לו מן הַכָּתוּב שֶׁבְּתוֹרָה וְאוֹמְרִים לוֹ, אִלּוּ הָיִיתָ יוֹדֵעַ שֶׁאֲתָה עוֹבֵר עַל לֹא תִקֹּם וְעַל לֹא תִטֹּר (ויקרא יט), וְעַל לֹא תִשְׂנָא אֶת אָחִיךָ בִּלְבָבֶךָ (שם), וְחִיתָ אָחִיךָ עִמָּךְ (שם כה), שֶׁמָּא יְגַיֵּעַ אוֹתָהּ לְרַעֲנָן כְּמוֹךָ (שם), וְאַהֲבְתָּ לְרֵעֲךָ כָּמוֹךָ (שם כה), שֶׁמָּא יְגַיֵּעַ אוֹתָהּ לְרַעֲנָן כָּמוֹךָ (שם), וְעַל לֹא תִקֹּם וְעַל לֹא תִטֹּר (ויקרא יט), הֲרֵי זֶה מַתִּיר: **ה** פּוֹתְחִין לו לְאָדָם בְּכִתְבַת אִשְׁתּוֹ. וּמַעֲשֶׂה בְּאֶחָד שֶׁנָּדַר מֵאִשְׁתּוֹ הָנֶאה וְהָיְתָה כְּתֻבָּתָהּ אַרְבַּע מֵאוֹת דִּינְרִין, וּבָא לְפָנֵי רַבִּי עֲקִיבָא וְחִיְּבוֹ לִתֵּן לָהּ כְּתֻבָּתָהּ. אָמַר לוֹ, רַבִּי, שְׁמֹנֶה מֵאוֹת דִּינְרִין הִנִּיחַ אַבָּא, וְנָטַל אָחִי אַרְבַּע מֵאוֹת וַאֲנִי אַרְבַּע מֵאוֹת הִיא מָאתַיִם וַאֲנִי מָאתַיִם. אָמַר לוֹ רַבִּי עֲקִיבָא, אֶפְשִׁי אַתָּה מוֹכֵר שְׂעַר רִאשׁוֹן, אַתָּה נוֹתֵן לָהּ כְּתֻבָּתָהּ. אָמַר לוֹ, אִלּוּ הָיִיתִי יוֹדֵעַ שֶׁהוּא כָּן, לֹא הָיִיתִי נוֹדֵר, הֲרֵי זֶה מַתִּר. אָמַר לוֹ רַבִּי עֲקִיבָא לְהָנוּת מִמֶּנּוּ. **ז)** פּוֹתְחִין לְאָדָם בִּימִים טוֹבִים וּבְשַׁבָּתוֹת, שֶׁאִם נָדַר לְהִתְעַנּוֹת, אוֹמְרִים לוֹ שֶׁמִּתְּךָ עָלֶיךָ לְבַךְ שֵׁשׁ שַׁבָּתוֹת בְּאַמְצָעִית. בְּרִאשׁוֹנָה הָיוּ אוֹמְרִים רַק אוֹתָן הַיָּמִים שֶׁהִתִּירוּ לָהֶם מַתָּרִים, וּשְׁאָר כָּל הַיָּמִים אֲסוּרִים, עַד שֶׁבָּא רַבִּי עֲקִיבָא וְלִמֵּד, שֶׁהַנֶּדֶר שֶׁהֻתַּר מִקְצָתוֹ, הֻתַּר כֻּלּוֹ. **הֻתַּר כֻּלּוֹ,** דְּלֹא נָדַר מֵעִקָּרָא רַק עַל דַּעַת שֶׁיִּתְקַיֵּם כֻּלּוֹ, וְאִם הִתַּרְתָּ מִקְצָתוֹ הֻתַּר

ג׳ שבט

משניות מבוארות

מסֶכֶת נְדָרִים פרק י

ז) כֵּיצַד מַרְיָנוּ שֶׁאם הֻתַּר מִקְצָתוֹ הֻתַּר כֻּלּוֹ, אָמַר קוֹנָם שֶׁאֵינִי נֶהֱנֶה לְכָלְכֵם, וְכֻלָּן הִרְבָּה בְּנֵי אָדָם יַחַד. הֻתַּר אֶחָד מֵהֶן הִתִּירוּ כֻּלָּן. וְאִם אָמַר שֶׁאֵינִי נֶהֱנֶה לָזֶה וְלָזֶה, וְהִכְשִׁילָהוּ אֶחָד בְּשֵׁנִי, כְּגוֹן שֶׁאִסְּרָר עַל הָרִאשׁוֹן בְּקוֹנָם. וְאָמַר לַשֵּׁנִי שֶׁיְּהֵא כְּשֵׁנִי, הֻתַּר הָרִאשׁוֹן הִתִּירוּ כֻּלָּן, שֶׁכֻּלָּן תְּלוּיִין בְּרִאשׁוֹן, הֻתַּר הָאַחֲרוֹן, הָאַחֲרוֹן מִתֵּר וְכֻלָּן אֲסוּרִין. הָאַחֲרוֹן מִתֵּר וְכֻלָּן הֲרֵי הֵן כְּמוֹתוֹ, הִתִּירוּ הָאַחֲרוֹן, הִתִּירוּ כֻּלָּן. הֻתַּר הָרִאשׁוֹן, הִתִּירוּ כֻּלָּן. הֻתַּר הָאַחֲרוֹן, הָאַחֲרוֹן מִתֵּר, וְכֻלָּן אֲסוּרִין. שֶׁאֵינִי נֶהֱנֶה לָזֶה קָרְבָּן וְלָזֶה קָרְבָּן, צְרִיכִין פָּתַח לְכָל אֶחָד וְאֶחָד: **ח)** קוֹנָם יַיִן שֶׁאֵינִי טוֹעֵם, שֶׁהַיַּיִן רַב לַמַּעֲנִים, אָמְרוּ לוֹ, וְהַלֹּא הַמְּשֻׁלָּח יָפָה לַמַּעֲנִים, הֻתַּר בַּמְּשֻׁלָּח. וְלֹא בַּמְּשֻׁלָּח, אֶפְשִׁי אַתָּה מוֹכֵר בְּלֹבֶד הַיַּיִן, אָמַר לוֹ, אִלּוּ הָיִיתִי יוֹדֵעַ שֶׁהוּא כָּן, לֹא הָיִיתִי נוֹדֵר, וְהִתִּירוּהָ רַבִּי עֲקִיבָא: **ט)** פּוֹתְחִין לְאָדָם בִּכְבוֹד עַצְמוֹ וּבִכְבוֹד בָּנָיו. וְאֵינוֹ אוֹמֵר, אִלּוּ הָיִיתָ יוֹדֵעַ שֶׁלְּמַחֶר אוֹמְרִין עָלֶיךָ כָּךְ וְכָךְ, אֶלָּא שֶׁהָיָה יוֹדֵעַ שֶׁלְּפוֹנִי, מְגָרֵשׁ אֶת נָשָׁיו, וְעַל בְּנוֹתֶיךָ יִהְיוּ אוֹמְרִין בְּנוֹת גְּרוּשׁוֹת הֵן, מָה רָאִתָה אִמָּן שֶׁל אֵלּוּ לְהִתְגָּרֵשׁ, וְאָמַר אִלּוּ הָיִיתִי יוֹדֵעַ שֶׁכֵּן, לֹא הָיִיתִי נוֹדֵר, הֲרֵי זֶה מַתִּר: **י)** קוֹנָם שֶׁאֵינִי נוֹשֵׂא אֶת פְּלוֹנִית כְּעוֹרָה, וְהֲרֵי הִיא יָפָה, אֲחוֹרָה, וְהֲרֵי הִיא אֲרוּכָה, הֻתַּר בָּהּ. לֹא מִפְּנֵי שֶׁהִיא כְּעוֹרָה וְנַעֲשֵׂית נָאָה, שֶׁחוֹרָה וְנַעֲשֵׂית לְבָנָה, קְצָרָה וְנַעֲשֵׂית אֲרוּכָה, אֶלָּא מִפְּנֵי שֶׁהִיא כְּעוֹרָה בְּעֵינֵי אָבִיהָ, אֲחוֹרָה בְּעֵינֵי אָבִיהָ, לְבָנָה בְּעֵינֵי אָבִיהָ, קְצָרָה בְּעֵינֵי אָבִיהָ, אֲרוּכָה בְּעֵינֵי אָבִיהָ. אֲבָל אִם הָיְתָה בְּעֵינָיו יָפָה, אֲפִילּוּ אָמַר לָהּ, אֵינוֹ יָכוֹל לְהַפֵּר. **יא)** מִפְּנֵי שֶׁהִיא נָאָה בְּעֵינֵי אָבִיהָ, אֲבָל בְּדָבָר אַחֵר יָפָה מִכֹּחַ הַבְּעוּל, אֵינוֹ יָכוֹל לְהַפֵּר. **ב)** מִפְּנֵי שֶׁהַבְּעוּל מִפֵּר בְּבָגֵר, וְהָאֵם אֵינוֹ מֵפֵר בְּבָגֵר: **יב** בְּשֶׁלֹּא רַבִּי יִשְׁמָעֵאל הָיוּ בְּנוֹת יִשְׂרָאֵל נוֹשְׂאוֹת קִינָה וּמְאוֹרוֹת, בְּנוֹת יִשְׂרָאֵל אֵל רַבִּי יִשְׁמָעֵאל בְּכִינָה. וְכֵן הוּא אוֹמֵר (שמואל ב׳ א׳)

> בְּנוֹת יִשְׂרָאֵל אֶל שָׁאוּל בְּכִינָה.

פרק י׳ א נַעֲרָה הַמְאֹרָסָה, אֲבִיהָ וּבַעְלָהּ מֵפִרִין נְדָרֶיהָ. הֵפֵר הָאָב וְלֹא הֵפֵר הַבַּעַל, הֵפֵר הַבַּעַל וְלֹא הֵפֵר, אֵינוֹ מוּפָר, וְאֵין צָרִיךְ לוֹמַר שֶׁקַּיָּם אֶחָד מֵהֶן: **ב** מַת הָאָב, לֹא נִתְרוֹקְנָה רְשׁוּת לְבַעַל. מַת הַבַּעַל, נִתְרוֹקְנָה רְשׁוּת לָאָב. בְּזֶה יָפָה כֹּחַ הָאָב מִכֹּחַ הַבַּעַל. בְּדָבָר אַחֵר יָפָה כֹּחַ הַבַּעַל מִכֹּחַ הָאָב, שֶׁהַבַּעַל מֵפֵר בְּבָגֵר, וְהָאָב אֵינוֹ מֵפֵר בְּבָגֵר: **ג** בְּדָבָר הוּא אֵינוֹ מֵפֵר בֵּין בְּיוֹם, שֶׁאִם אֵינוֹ מוֹפֵר בְּיוֹם, נִתְאָרְשָׁה בְּיוֹם, אֲפִילּוּ לְמָאָה. נִתְאָרְשָׁה וְנִתְאָרְסָה בְּאוֹתוֹ הַיּוֹם, אֲבִיהָ וּבַעְלָהּ הָאַחֲרוֹן מֵפִרִין נְדָרֶיהָ. זֶה הַכְּלָל, כָּל שֶׁלֹּא יָצְאַת לִרְשׁוּת עַצְמָהּ שָׁעָה אַחַת, אֲבִיהָ וּבַעְלָהּ הָאַחֲרוֹן מֵפִרִין נְדָרֶיהָ. בְּנַעֲרָה הָאֲרוּסָה הָרִאשׁוֹן, שֶׁהֲרֵאוּס מֵפֵר בְּקוֹדְמִין, אֲבָל בְּיוֹם שֶׁלְּאֲחֲרֶיהָ, כֵּיוָן שֶׁהֵפֵר הָאָב מִכֹּחַ אָבִיהָ, אֵינוֹ מֵפֵר. בְּשִׁעַת הַנִּשּׂוּאִין יוֹצֵאת הָאִשָּׁה מִרְשׁוּת הָאָב לִרְשׁוּת הַבַּעַל לְעִנְיָן שֶׁיָּכוֹל לְהַפֵּר לָהּ אִפּוּלוּ דִּשְׁנִשְׂעֵת אֵין הָאָב יָכוֹל לְהַפֵּר לָהּ אִפּוּלוּ בְּקוֹדְמִין לְנִשּׂוּאִין **ד)** דְּבָרִים תַּלְמִידֵי חֲכָמִים, עַד שֶׁלֹּא הָיְתָה בְּתוֹ יוֹצֵאת מֵאָצְלוֹ, אוֹמֵר לָהּ, כָּל נְדָרַיִם שֶׁנָּדַרְתְּ בְּתוֹךְ בֵּיתִי, הֲרֵי הֵן מוּפָרִין. וְכֵן הַבַּעַל עַד שֶׁלֹּא תִכָּנֵס לִרְשׁוּתוֹ אוֹמֵר לָהּ, כָּל נְדָרַיִם שֶׁנָּדַרְתְּ עַד שֶׁלֹּא תִכָּנְסִי לִרְשׁוּתִי, הֲרֵי הֵן מוּפָרִין, שֶׁמִּשֶּׁתִּכָּנֵס לִרְשׁוּתוֹ אֵינוֹ יָכוֹל לְהַפֵּר.

ז) כֵּיצַד, אָמַר קוֹנָם שֶׁאֵינִי נֶהֱנֶה לְכָלְכֵם, הֻתַּר אֶחָד מֵהֶן, הִתִּירוּ כֻּלָּן. שֶׁאֵינִי נֶהֱנֶה לָזֶה וְלָזֶה, הֻתַּר הָרִאשׁוֹן, הִתִּירוּ כֻּלָּן. הֻתַּר הָאַחֲרוֹן, הָאַחֲרוֹן מִתֵּר, וְכֻלָּן אֲסוּרִין. שֶׁאֵינִי נֶהֱנֶה לָזֶה קָרְבָּן וְלָזֶה קָרְבָּן, צְרִיכִין פָּתַח לְכָל אֶחָד וְאֶחָד: **ח)** קוֹנָם יַיִן שֶׁאֵינִי טוֹעֵם, שֶׁהַיַּיִן רַב לַמַּעֲנִים, אָמְרוּ לוֹ, וְהַלֹּא הַמְּשֻׁלָּח יָפָה לַמַּעֲנִים, הֻתַּר בַּמְּשֻׁלָּח. וְלֹא בַּמְּשֻׁלָּח, אֶפְשִׁי אַתָּה מוֹכֵר בְּלֹבֶד הַיַּיִן, אָמַר לוֹ, אִלּוּ הָיִיתִי יוֹדֵעַ שֶׁהוּא כָּן, לֹא הָיִיתִי נוֹדֵר, וְהִתִּירוּהָ רַבִּי עֲקִיבָא: **ט)** פּוֹתְחִין לְאָדָם בִּכְבוֹד עַצְמוֹ וּבִכְבוֹד בָּנָיו. וְאֵינוֹ אוֹמֵר, אִלּוּ הָיִיתָ יוֹדֵעַ שֶׁלְּמַחֶר אוֹמְרִין עָלֶיךָ כָּךְ וְכָךְ, אֶלָּא שֶׁהָיָה יוֹדֵעַ שֶׁלְּפוֹנִי, מְגָרֵשׁ אֶת נָשָׁיו, וְעַל בְּנוֹתֶיךָ יִהְיוּ אוֹמְרִין בְּנוֹת גְּרוּשׁוֹת הֵן, מָה רָאִתָה אִמָּן שֶׁל אֵלּוּ לְהִתְגָּרֵשׁ, וְאָמַר אִלּוּ הָיִיתִי יוֹדֵעַ שֶׁכֵּן, לֹא הָיִיתִי נוֹדֵר, הֲרֵי זֶה מַתִּר: **י)** קוֹנָם שֶׁאֵינִי נוֹשֵׂא אֶת פְּלוֹנִית כְּעוֹרָה, וְהֲרֵי הִיא יָפָה, אֲחוֹרָה, וְהֲרֵי הִיא אֲרוּכָה, הֻתַּר בָּהּ. לֹא מִפְּנֵי שֶׁהִיא כְּעוֹרָה וְנַעֲשֵׂית נָאָה, שֶׁחוֹרָה וְנַעֲשֵׂית לְבָנָה, קְצָרָה וְנַעֲשֵׂית אֲרוּכָה, אֶלָּא מִפְּנֵי שֶׁהִיא כְּעוֹרָה בְּעֵינֵי אָבִיהָ, אֲחוֹרָה בְּעֵינֵי אָבִיהָ, לְבָנָה בְּעֵינֵי אָבִיהָ, קְצָרָה בְּעֵינֵי אָבִיהָ, אֲרוּכָה בְּעֵינֵי אָבִיהָ. אֲבָל אִם הָיְתָה בְּעֵינָיו יָפָה, אֲפִילּוּ אָמַר לָהּ, אֵינוֹ יָכוֹל לְהַפֵּר. **יא)** מִפְּנֵי שֶׁהִיא נָאָה בְּעֵינֵי אָבִיהָ, אֲבָל בְ